

**JOINT STATEMENT
of National and International Human Rights,
Humanitarian and Development Organisations
for Ukraine Recovery Conference 2026, Gdańsk**

***RECOVERY STARTS WITH PEOPLE:
Integrating Return Policy into Ukraine's Rights-Based, Human-Centred and
Social Cohesion-Oriented Recovery and Protection Policy
for War-Affected Populations***

Ukraine's recovery starts with people – with protecting human rights, dignity, and well-being of those affected by the war in Ukraine.

Ukraine's return policy should be integrated into a broader recovery and protection strategy that enables war-affected populations to rebuild their lives through legal security, access to economic opportunities, and social and support services. Such an approach would enable people to make informed decisions about their future while strengthening social cohesion and resilience in local communities.

Twelve years of war in Ukraine, including more than four years of full-scale invasion, have caused a profound and cumulative humanitarian impact on the civilian population. Ongoing hostilities, continued attacks impacting infrastructure essential for the well-being of the civilian population, and nearly one-fifth of Ukraine's territory under occupation continue to shape mobility dynamics, displacement patterns and return prospects. At the end of April 2026, around [5.8](#) million refugees from Ukraine were recorded globally. In the EU [4.4](#) million people who fled Ukraine were under temporary protection, with the largest numbers in Germany (1.3 million), Poland (1 million), and Czechia (0.4 million). The current EU-level protection framework remains in force until [March 4, 2027](#). At the same time, an estimated [1.4](#) million refugees from Ukraine have returned, remaining in Ukraine for at least three months since February 2022.

The demographic and economic implications of the war are staggering. Ukraine's GDP fell by [29.1%](#) in 2022, and the economy remains substantially [below pre-February 2022 levels](#). Recovery and reconstruction needs are now estimated at nearly [588](#) billion US dollars. Ukraine's labour market is increasingly defined by a [wartime paradox](#): persistent unemployment coexists with acute shortages of workers and skills. This imbalance is deepened by [long-term demographic decline](#) and a possible labour deficit of [4.5](#) million workers over the next decade. [Displacement has become both a humanitarian and a protection crisis and a key structural factor](#) shaping Ukraine's recovery capacity, demographic resilience, labour market functioning, local development, social protection system, and long-term reconstruction.

The transition from temporary protection presents a major legal, protection, and coordination challenge for the EU institutions, EU Member States, and the Government of Ukraine. For many Ukrainians abroad, the very prospect of the termination of temporary protection is already creating legal uncertainty and disruptions in access to rights, services and social support. This may undermine

conditions for voluntary and informed return. As the EU temporary protection framework will require a [managed transition](#), a transparent and rights-protective approach is needed, including grace periods and accessible pathways to alternative residence statuses. These safeguards are necessary to prevent pressure on asylum systems, exploitation, and the exacerbation of vulnerabilities, and to reduce information gaps and growing fears of being forced to return before safety and realistic reintegration are in place. The transition from temporary protection, whether towards alternative residence statuses or return to Ukraine, therefore requires **coordinated policy planning and shared responsibility among the EU, EU Member States, the Government of Ukraine, municipalities, civil society organisations, the private sector, and donors.**

A separate policy track for Ukrainians developed by the Government of Ukraine abroad could deepen divisions between them and returnees, internally displaced persons, residents of the temporarily occupied territories of Ukraine and other war-affected groups. In March, April, and June 2026, the Government of Ukraine, in cooperation with partner EU Member States, launched Unity Hubs in [Prague](#), [Berlin](#), and [Stockholm](#). These hubs form part of an emerging institutional infrastructure to maintain ties with Ukrainians abroad, provide information and support informed decision-making on future stay, engagement with Ukraine or possible return. At the same time, the Government of Ukraine is developing an [Action Plan for 2026-2027 to Respond to Challenges Related to the Possible Termination of Temporary Protection for Ukrainian Citizens in the European Union](#).

These initiatives should be synchronised with Ukraine's housing, employment, demographic, regional development, and internal displacement policies and incorporated into a broader ecosystem of recovery and human rights protection. The system should avoid parallel or duplicated measures of support and **ensure coherent, needs-based, conflict-sensitive and trauma-responsive assistance grounded in respect for people's diverse experiences of war and displacement.** The development of the Network of Unity Hubs for Ukrainians should be implemented through a **standardised operational model that ensures consistent service quality and effective referral** to Ukrainian and host-country institutions, municipalities and civil society organisations - service providers. Beyond providing information on return, **the hubs should support human capital recovery, economic integration and long-term engagement with Ukraine.**

An effective return and reintegration policy requires a coherent data framework that reflects return dynamics from abroad, people's evolving socio-economic needs, and reintegration outcomes. At present, a [clear legal definition and criteria for "returnee" and "reintegration" are needed](#) to support policy design, service delivery, and the integration of return policy into a broader protection framework for war-affected populations. A **rights-based national monitoring system should be established** by the Government of Ukraine, in cooperation with the EU Member States, **to track return intentions, actual return dynamics, return and reintegration needs, local service capacity, and reintegration outcomes** across different displacement-affected groups. This could facilitate better alignment between people's return intentions, professional profiles, labour-market demand, available services, and the real capacity of territorial communities to provide long-term reintegration support.

The return policy will fail if it focuses solely on movement back to Ukraine rather than on creating the conditions that make return and reintegration safe, viable, and sustainable. [Return intentions have become increasingly complex](#) and are shaped by both security and socio-economic factors. Key factors include access to affordable housing, sufficient income, real employment opportunities, clear and predictable administrative procedures, medical care, social and care services for families, legal assistance, psychological support, and education. Equally important are social cohesion, community acceptance, and meaningful inclusion in local life. Return decisions depend on reliable information and complex support at every stage. They must be available across the displacement pathway: while people remain abroad, when they plan and undertake return, and after arrival in Ukraine. At the local level, functioning local services and tailored reintegration support are essential for sustainable return. The profile of displaced Ukrainians should therefore be a central consideration in the design of return and recovery policies. Refugees from Ukraine are [predominantly women and children](#), [highly educated](#) and [economically active](#), with significant professional experience, qualifications, entrepreneurial potential, transnational networks, and language competencies that have been strengthened by their displacement. **A coordinated approach to returns should provide an integrated needs-based and individualised reintegration pathway that responds to people's specific life circumstances. It should be designed to address legal, social, labour market, and administrative barriers. In parallel, Ukraine should ensure the recognition and mobilisation of the professional experience, skills and networks developed abroad, turning them into a resource for recovery and future development.**

Return raises specific challenges for people with complex health, psychosocial, disability-related, or care needs. For these groups, reintegration depends on continuity of support, legal safeguards and access to specialised services in Ukraine. These conditions are essential to prevent pressure to return before safe and dignified reintegration is possible. An estimated [10.8](#) million people in Ukraine require humanitarian assistance in 2026. At the same time, more than [10.7](#) million people in Ukraine were registered as living in difficult life circumstances, thus depending on the social protection system. For elderly persons, persons with disabilities, people with serious health conditions, families and children, including unaccompanied minors, survivors of violence, war-related injuries, veterans and their families and other vulnerable groups, return requires specialised support. It should be considered only where continuity of support can be ensured. Ukraine's social protection, health, rehabilitation, and community-based care systems must be able to provide dignified, individualised, and durable reintegration support. Access to support and services abroad should be preserved for those who cannot return safely and with dignity under current conditions. Return pathways must also be linked to the real capacity of Ukrainian territorial communities and service systems to provide quality care, protection and reintegration support. **The EU, its Member States, international partners and donors should support Ukraine and its territorial communities through predictable funding, technical assistance, and institutional capacity-building. This support should help to develop an integrated ecosystem of health, social, rehabilitation, psychosocial, and community-based services.** Such an ecosystem must respond to the needs of all war-affected persons, regardless of their place of displacement or vulnerability profile. At the same time, **civil society organisations have built more than twelve years of direct experience working with**

war-affected communities. And they have evolved from emergency responders into professional providers of quality social, legal, rehabilitation, and psychosocial services. **Civil society organisations in Ukraine and in host countries engaged in displacement response and reintegration support should be recognised and supported by the donors as an integral part of this ecosystem.**

Against this background, **return must be reframed by all actors as a part of a broader protection, reintegration and recovery agenda.** Return policy should not be designed as a separate policy for “bringing or pushing people back” or as a narrow response to the possible termination of temporary protection. It should be embedded in a wider national and European policy framework aimed at protecting and restoring the rights of all people affected by the ongoing war, while strengthening human capital as a foundation for recovery, long-term development and global security. The Build Back Better strategy requires rebuilding the systems that enable people to live in safety, with dignity, inclusion, and meaningful participation in community life.

It is imperative to ground the return policy in social cohesion and inclusive justice to prevent tensions or competition between different war-affected groups. Ukrainian citizens returning from abroad should not be treated as a separate group detached from the needs of other war-affected populations, particularly because displacement is often compounded by other vulnerabilities. Support should be based on rights, needs, vulnerabilities, harm suffered, and the actual capabilities of territorial communities rather than rigid categories that may generate unfairness or undermine trust. **Restoring rights, rebuilding communities and maintaining social cohesion amid the war are strategic imperatives for regional stability, European security, resilience to geopolitical threats and the defence of the rule-based international order.**

We therefore call for a coordinated commitment by all involved actors to translate these principles into specific legal, institutional, and financial measures that protect war-affected populations and their choice, preserve access to rights and services, and ensure that reintegration in Ukraine is safe, dignified, and sustainable.

We call on the European Union to establish a coordinated and rights-based framework for the transition from temporary protection to alternative legal statuses across the Union, including through a unified transition architecture that ensures accessible information, continuity of rights and support and safeguards against legal uncertainty.

We call on EU Member States to ensure a predictable and rights-based transition framework from temporary protection to alternative legal statuses. This framework should prevent legal uncertainty and disruption in access to support by preserving legal status, ensuring access to essential services, providing clear pathways to longer-term residence and allowing short-term visits to Ukraine without loss of protection. Additional safeguards are needed for people with heightened protection risk and care needs. EU Member States should support the recognition of qualifications, the continuity of education, and sustained engagement with Ukraine, enabling Ukrainians abroad to contribute to the country’s recovery.

We call on the Government of Ukraine to recognise return and reintegration as strategic dimensions of human capital recovery and to incorporate them into the national recovery, protection of the war-affected population, housing, social protection, employment, demographic, regional development, and EU integration policies. This should be translated into an integrated, evidence-based, rights-protective, needs-oriented framework that strengthens community-based services and provides individualised reintegration support. The Government of Ukraine needs to recognise and capitalise skills and experience acquired during displacement, prevent competition or unfairness between returnees, internally-displaced persons and other war-affected groups, and link return policy with social cohesion, national unity, and long-term engagement with Ukrainians abroad.

We call on international organisations, donors and development partners to provide flexible, structured multi-year localised funding, technical assistance and institutional capacity-building to the territorial communities. Such investment should strengthen integrated health, social, rehabilitation, psychosocial, and community-based service systems, enable evidence-based needs-oriented return and reintegration programs, and prioritise housing, reskilling and entrepreneurship, and social cohesion.

We call on Ukrainian and EU Member State municipalities to develop effective inter-municipal cooperation on return and reintegration, including through local-level service mapping, assessment of community needs and capacities, exchange of information on return intentions and people's socio-economic needs, as well as the implementation of joint projects in the field of support and reintegration. Such cooperation should also facilitate the exchange of regional development experience and support Ukraine's EU integration at the local level, so that reintegration is supported both before and after return to Ukraine.

We call on the private sector, business community, employers, and financial institutions in Ukraine and across Europe to support Ukraine's human capital recovery by developing evidence-based labour-market and housing solutions, including skills mapping, job matching, recognition of the experience acquired abroad, and entrepreneurship support programs, targeted retraining, investment in local economies, employer-supported housing, affordable rental models, and public-private partnerships.

We call on all actors to recognise Ukrainian civil society organisations as equal strategic partners in recovery, protection, and reintegration policy and to ensure their meaningful participation in decision-making, program design, implementation, and monitoring, supported by predictable, multi-year direct and flexible funding.

Recovery starts with people, and it can be sustainable only if it protects human rights, strengthens communities, and enables people to make real, informed, dignified choices about their lives. This is crucial for Ukraine's recovery, Europe's security, and the defence of a democratic future.

Right to Protection Representative Office, Poland
Mercy Corps
NGO Donbas SOS
Human Right Centre ZMINA
Crimean Human Rights Group
Civil Holding GROUP OF INFLUENCE
CF Stabilization Support Services
CF EAST SOS
Crisis insight
NGO CRIMEASOS
People in Need
International Charity Foundation «Caritas Ukraine»

СПІЛЬНА ПОЗИЦІЯ
національних і міжнародних правозахисних,
гуманітарних та організацій розвитку
з нагоди Конференції з відновлення України 2026 року, Гданськ

ВІДНОВЛЕННЯ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ЛЮДЕЙ:

Інтеграція політики повернення в політику відновлення та захисту населення України, яке постраждало від війни, що ґрунтується на правах людини, орієнтована на людину та спрямована на соціальну згуртованість

Відновлення України починається з людей: із захисту прав, гідності та добробуту тих, хто постраждав внаслідок війни в Україні.

Політика повернення українців має бути інтегрована в ширшу стратегію відновлення та захисту, яка дає постраждалому від війни населенню можливість відновити своє життя завдяки правовій визначеності, доступу до економічних можливостей, соціальних послуг і підтримки. Такий підхід сприятиме ухваленню людьми поінформованих рішень щодо свого майбутнього, водночас зміцнюючи соціальну згуртованість і стійкість територіальних громад.

Дванадцять років війни в Україні, зокрема понад чотири роки повномасштабного вторгнення, спричинили глибокі та довготривалі гуманітарні наслідки для цивільного населення. Безперервні бойові дії, регулярні атаки на інфраструктуру, критично важливу для цивільного населення, та окупація майже п'ятої частини території України й надалі визначають динаміку та масштаби переміщення людей і перспективи їхнього повернення. Станом на кінець квітня 2026 року у світі було зареєстровано близько [5,8](#) мільйона вимушено переміщених за кордон українців. У Європейському Союзі [4,4](#) мільйона людей, які були змушені залишити Україну, перебували під тимчасовим захистом, зокрема найбільше – у Німеччині (1,3 мільйона), Польщі (1 мільйон) та Чехії (0,4 мільйона). Чинний механізм захисту на рівні ЄС діє до [4 березня 2027 року](#). Водночас, за оцінками, [1,4](#) мільйона людей вже повернулися та залишалися в Україні щонайменше три місяці з лютого 2022 року.

Демографічні та економічні наслідки війни є приголомшливими. У 2022 році ВВП України скоротився на [29,1%](#), а обсяг економіки досі залишається [суттєво нижчим за рівень лютого 2022 року](#). Потреби у відновленні та відбудові наразі оцінюються майже у [588](#) мільярдів доларів США. Ринок праці України дедалі більше характеризується [парадоксом воєнного часу](#): стійке безробіття співіснує з гострим дефіцитом працівників з необхідними навичками. Цей дисбаланс посилюється [тривалим демографічним спадом](#) і прогнозованим дефіцитом робочої сили, який протягом наступного десятиліття може сягнути [4,5](#) мільйона працівників. Переміщення населення стало водночас гуманітарною кризою, викликом захисту прав людей та одним із ключових структурних чинників, що визначають спроможність України до відновлення, демографічну стійкість, функціонування ринку праці, розвиток громад, систему соціального захисту та успішність відбудови країни.

Згорання тимчасового захисту для українців створює серйозні правові, правозахисні і координаційні виклики для інституцій ЄС, держав-членів ЄС та Уряду України. Для багатьох українців за кордоном сама перспектива припинення тимчасового захисту вже породжує правову невизначеність, створює перешкоди в доступі до прав, послуг і соціальної підтримки та може підірвати передумови для добровільного та поінформованого повернення. Оскільки механізм тимчасового захисту в ЄС потребуватиме [поступового скоординованого переходу](#), необхідно забезпечити зрозумілий, орієнтований на права людини підхід, що передбачатиме перехідні механізми та доступні процедури набуття альтернативних правових статусів. Такі гарантії мають допомогти уникнути додаткового тиску на національні системи міжнародного захисту, ризиків експлуатації, поглиблення вразливості, браку достовірної інформації та побоювань, що люди можуть опинитися під тиском повернення до того, як в Україні будуть створені умови для безпечної та сталої реінтеграції. Тому майбутній перехід від тимчасового захисту – чи то до альтернативних правових статусів, чи до повернення в Україну – **потребує скоординованого планування та спільної відповідальності ЄС, держав-членів ЄС, Уряду України, муніципалітетів, організацій громадянського суспільства, бізнесу та донорів.**

Формування Урядом України відокремленої політики щодо громадян України за кордоном може поглибити розрив між ними і людьми, які вже повернулися, внутрішньо переміщеними особами, жителями тимчасово окупованих територій України й іншими групами постраждалого внаслідок війни населення. У березні, квітні та червні 2026 року Уряд України у співпраці з партнерськими державами-членами ЄС відкрив Центри єдності українців у [Празі](#), [Берліні](#) та [Стокгольмі](#). Ці центри формують нову інституційну інфраструктуру для підтримання зв'язку з українцями за кордоном, надання їм необхідної інформації та сприяння у прийнятті поінформованих рішень щодо подальшого перебування за кордоном, взаємодії з Україною або можливого повернення. Водночас Уряд України розробляє [План дій на 2026–2027 роки з реагування на виклики у зв'язку з можливим завершенням тимчасового захисту для громадян України на території Європейського Союзу](#). Ці ініціативи мають бути узгоджені з державною політикою України у сферах житла, зайнятості, демографічного розвитку, внутрішнього переміщення та регіонального розвитку, а також інтегровані в ширшу екосистему відновлення й захисту прав

людини. Система має уникати паралельних або дублюючих заходів та забезпечувати цілісну систему підтримки, що ґрунтується на потребах людей, є конфліктно чутливою і травма-орієнтованою, а також враховує різний досвід війни та переміщення. Мережа центрів єдності українців має розвиватися на основі єдиної операційної моделі, яка гарантуватиме сталу якість послуг та ефективно перенаправлення до інституцій та установ в Україні та країнах перебування, муніципалітетів та організацій громадянського суспільства – надавачів послуг. Окрім інформування щодо можливого повернення, центри мають підтримувати відновлення людського капіталу, економічну інтеграцію та збереження сталого зв'язку громадян з Україною та їх залучення в процеси відновлення.

Ефективна політика повернення та реінтеграції має базуватися на цілісній системі даних, яка відображатиме динаміку повернення з-за кордону, зміну соціально-економічних потреб людей та результати реінтеграції. Для цього [необхідно закріпити чітке правове визначення понять «особи, яка повернулася» та «реінтеграція»](#), а також критерії їх застосування для належного формування політики, організації надання послуг та включення політики повернення до ширшої системи захисту населення, постраждалого від війни. Уряд України у співпраці з державами-членами ЄС має створити національну систему моніторингу, що ґрунтується на правах людини та дозволить відстежувати наміри щодо повернення, фактичну динаміку повернення, потреби людей на етапі повернення та реінтеграції, спроможність територіальних громад забезпечувати доступ до необхідних послуг та результати реінтеграції різних груп, які зазнали вимушеного переміщення. Це сприятиме кращому узгодженню намірів людей щодо повернення та їхнього професійного досвіду і кваліфікації з попитом на ринку праці, наявними послугами та реальною спроможністю територіальних громад забезпечувати сталі умови для реінтеграції.

Політика повернення не буде ефективною, якщо зводиться лише до фізичного повернення людей в Україну без створення умов для безпечної, практичної та сталої реінтеграції. [Рішення про повернення приймаються дедалі складніше](#) й залежать як від безпекової ситуації, так і від соціально-економічних чинників. Серед ключових: доступне житло, стабільний дохід, реальні можливості працевлаштування, зрозумілі й передбачувані адміністративні процедури, доступ до медичної допомоги, соціальних послуг і послуг догляду для сімей з дітьми, правничої допомоги, психологічної підтримки та освіти. Не менш важливими є соціальна згуртованість, довіра між тими, хто повертається, і місцевими жителями, а також повноцінне включення людей у життя приймаючої громади. Рішення про повернення залежать від достовірної інформації та комплексного супроводу на всіх етапах переміщення: під час перебування за кордоном, планування повернення, самого повернення та після прибуття в Україну. На місцевому рівні сталість повернення залежить від доступності послуг і забезпечення індивідуального супроводу у процесі реінтеграції. Саме тому під час формування політик повернення та відновлення необхідно враховувати профіль переміщених за кордон українців. Ідеться [переважно про жінок і дітей, людей з високим рівнем освіти та економічної активності](#), значним професійним досвідом, кваліфікаціями, підприємницьким потенціалом, міжнародними соціальними зв'язками та мовними навичками, які

сформувалися та розвинулися під час вимушеного переміщення. Скоординований підхід до повернення має передбачати індивідуальний комплексний супровід реінтеграції, заснований на потребах людини та її конкретних життєвих обставинах. Такий підхід має допомогти усунути правові, соціальні, адміністративні перешкоди, а також бар'єри в доступі до ринку праці. Водночас Україна має створити умови для визнання професійного досвіду, навичок і зв'язків, сформованих за кордоном, та перетворити їх на ресурс для відновлення та майбутнього розвитку.

Повернення створює особливі виклики для людей, які мають складні, медичні, психосоціальні, пов'язані з інвалідністю або доглядом потреби. Для цих людей реінтеграція можлива за умови забезпечення безперервності підтримки, правових гарантій і доступу до спеціалізованих послуг в Україні. Ці умови необхідні, щоб повернення не відбувалося під тиском і до того, як безпечна й гідна реінтеграція стане реально можливою. За оцінками, у 2026 році гуманітарної допомоги в Україні потребуватимуть [10.8](#) мільйона людей. Водночас понад [10.7](#) мільйона людей в Україні зареєстровані як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах, а отже, потребують послідовної підтримки від державної системи соціального захисту. Для людей старшого віку, людей з інвалідністю, людей із серйозними захворюваннями, сімей і дітей, зокрема дітей без супроводу, постраждалих від насильства, людей із пораненнями та травмами, спричиненими війною, ветеранів і їхніх сімей, а також інших вразливих груп повернення потребує належної спеціалізованої підтримки. Повернення для цих людей має розглядатися лише за умови, що держава і громади можуть забезпечити безперервність такої підтримки. В Україні система соціального захисту, охорони здоров'я, реабілітації та професійного догляду на рівні громад має бути достатньо спроможною, щоб забезпечувати людям гідну, індивідуальну та довгострокову підтримку в процесі реінтеграції. Для людей, які за нинішніх умов не можуть повернутися безпечно й гідно, має бути збережено доступ до підтримки та необхідних послуг за кордоном. Механізми повернення також мають враховувати реальну спроможність територіальних громад і системи надання послуг забезпечувати якісний догляд, захист і підтримку реінтеграції. ЄС, його держави-члени, міжнародні партнери та донори мають відігравати ключову роль в підтримці України та територіальних громад через передбачуване фінансування, технічну допомогу та посилення інституційної спроможності. Ця підтримка має допомогти сформуванню інтегрованої системи медичних, соціальних, реабілітаційних, психосоціальних послуг та послуг, які надають на рівні громад. Така екосистема має відповідати потребам усіх людей, постраждалих від війни, незалежно від місця їхнього вимушеного переміщення чи профілю вразливості. Водночас за понад дванадцять років організації громадянського суспільства здобули значний практичний досвід підтримки громад і людей, постраждалих від війни. Вони пройшли шлях від реагування на невідкладні потреби до професійного надання якісних соціальних, правничих, реабілітаційних, психосоціальних послуг. Організації громадянського суспільства в Україні та в приймаючих країнах, які працюють у сфері реагування на вимушене переміщення та підтримки реінтеграції, мають бути розглянуті як невід'ємна частина цієї екосистеми та отримувати належну донорську підтримку.

У цьому контексті всі залучені сторони мають переосмислити повернення як частину ширшої політики захисту прав людини, реінтеграції та відновлення України. Політика повернення не має зводитися до окремої політики «повернути людей назад» чи до ситуативної реакції на можливе припинення тимчасового захисту. Вона має стати частиною ширшої національної та європейської політики, спрямованої на захист і відновлення прав усіх людей, постраждалих від триваючої війни, а також на збереження і розвиток людського капіталу як основи відновлення, сталого зростання та глобальної безпеки. Стратегія «Відбудувати краще, ніж було» означає відновлення систем, які дають людям змогу жити в безпеці та гідності, бути включеними в суспільне життя та брати змістовну участь у житті громад. Політика повернення має ґрунтуватися на соціальній згуртованості, справедливості, рівності та недискримінації, щоб запобігати напрузі або конкуренції між різними групами людей, постраждалих від війни. Громадяни України, які повертаються з-за кордону, не повинні розглядатися окремо від інших людей, постраждалих від війни, особливо з огляду на те, що переміщення часто ускладнюється іншими вразливостями. Підтримку має бути надано з дотриманням прав людини та з урахуванням її потреб, вразливостей, завданої шкоди та реальної спроможності територіальних громад, а не визначатися формальними категоріями, які можуть створювати відчуття несправедливості або підривати довіру. Відновлення прав людини, відбудова громад і збереження соціальної згуртованості в умовах війни є стратегічними передумовами європейської стабільності та безпеки, стійкості до геополітичних загроз і захисту міжнародного правопорядку.

Тому ми закликаємо всі сторони, залучені до формування та реалізації політики повернення, втілити запропоновані принципи в конкретні правові, інституційні та фінансові заходи, що забезпечуватимуть захист прав людей, постраждалих від війни, підтримуватимуть їхній вільний вибір, зберігатимуть доступ до необхідних послуг і створюватимуть умови для безпечної, гідної та сталої реінтеграції в Україні.

Ми закликаємо Європейський Союз запровадити узгоджену й засновану на правах людини систему переходу від тимчасового захисту до альтернативних правових статусів у межах ЄС через єдину архітектуру, що забезпечуватиме доступну інформацію, безперервність прав і підтримки, а також захист від правової невизначеності.

Ми закликаємо держави-члени ЄС забезпечити передбачувану та засновану на правах людини систему переходу від тимчасового захисту до альтернативних правових статусів. Такий перехід має бути організований так, щоб запобігти правовій невизначеності, втраті доступу до підтримки шляхом збереження правового статусу, забезпечення доступу до базових послуг, запровадження зрозумілих механізмів довгострокового проживання, а також можливості здійснювати короткострокові поїздки до України без втрати захисту. Додаткові гарантії необхідні для людей, які перебувають у ситуації підвищеної вразливості та потребують догляду. Держави-члени ЄС мають забезпечувати визнання кваліфікацій, безперервність освіти та збереження сталого зв'язку з Україною, що дасть змогу українцям за кордоном робити внесок у відновлення країни.

Ми закликаємо Уряд України визнати повернення та реінтеграцію стратегічними складовими політики відновлення людського капіталу й інтегрувати їх у державну політику у сферах відбудови, захисту прав постраждалого від війни населення, внутрішнього переміщення, житла, соціального захисту, зайнятості, демографічної стійкості, регіонального розвитку та європейської інтеграції. Такий підхід потребує цілісної системи, що ґрунтується на даних, правах людини та реальних потребах людей, посилює спроможність громад і забезпечує індивідуальний супровід у процесі реінтеграції. Уряд України має визнавати навички, досвід і зв'язки, набуті українцями під час вимушеного переміщення, та перетворювати їх на ресурс для відновлення країни. Водночас політика повернення має запобігати конкуренції, соціальній напрузі та нерівному доступу до підтримки між людьми, які повертаються, внутрішньо переміщеними особами та іншими постраждалими від війни, і водночас посилювати соціальну згуртованість, національну єдність та сталий зв'язок з українцями за кордоном.

Ми закликаємо міжнародні організації, донорів і партнерів з розвитку надавати національним організаціям громадянського суспільства гнучке, системне, багаторічне, пряме фінансування, а територіальним громадам: технічну допомогу й підтримку для посилення їхньої інституційної спроможності. Таке фінансування має формувати та посилювати цілісну систему медичних, соціальних, реабілітаційних і психосоціальних послуг та підтримки на рівні громад, сприяти впровадженню програм повернення й реінтеграції, що ґрунтуються на даних і реальних потребах людей, а також підтримувати такі пріоритетні напрями: забезпечення житлом, перекваліфікацію, розвиток підприємництва та посилення соціальної згуртованості.

Ми закликаємо муніципалітети України та держав-членів ЄС розвивати ефективну міжмуніципальну співпрацю з питань повернення та реінтеграції, зокрема через мапування послуг на місцевому рівні, аналіз потреб і спроможностей громад, обмін інформацією про наміри повернення і соціально-економічні потреби людей, а також реалізацію спільних проєктів у сфері підтримки та реінтеграції. Така співпраця має також сприяти обміну досвідом регіонального розвитку, підтримці європейської інтеграції України на місцевому рівні та створенню умов, за яких підтримка в реінтеграції буде доступною як на етапі підготовки до повернення, так і після прибуття в Україну.

Ми закликаємо приватний сектор, бізнес-спільноту, роботодавців і фінансові установи в Україні та Європі підтримати відновлення людського капіталу України шляхом запровадження практичних рішень у сфері зайнятості та забезпечення житлом, що ґрунтуються на даних про реальні потреби людей. Такі рішення мають охоплювати оцінку професійних навичок і кваліфікацій підбір роботи, визнання досвіду, набутого за кордоном, програми підтримки підприємництва, перекваліфікації, інвестиції в економіку в приймаючих громадах, житлові рішення за підтримки роботодавців, доступні моделі оренди житла та публічно-приватне партнерство.

Ми закликаємо усіх акторів забезпечити реальне та рівноправне партнерство з українськими організаціями громадянського суспільства у формуванні політик відновлення, захисту прав людини та реінтеграції, а також забезпечити їхню реальну участь в ухваленні рішень, розробленні програм повернення та реінтеграції, їх реалізації та моніторингу із забезпеченням передбачуваного, багаторічного прямого та гнучкого фінансування.

Відновлення починається з людей та буде сталим лише за умови належного захисту їхніх прав, зміцнення громад і забезпечення реальної можливості приймати поінформовані рішення щодо власного життя з повагою до людської гідності. Саме від цього залежить відновлення України, безпека Європи та захист демократичного майбутнього.

БФ «Право на захист»
Представництво БФ «Право на захист» у Польщі
Mercy Corps
ГО «Донбас СОС»
Центр прав людини ZMINA
Кримська правозахисна група
Громадський холдинг «ГРУПА ВПЛИВУ»
БФ «Стабілізейшен Суппорт Сервісез»
БФ «СХІД СОС»
ГО «Розуміння кризи»
ГО «КРИМСОС»
People in Need
Міжнародний благодійний фонд «Карітас України»

WSPÓLNE STANOWISKO

krajowych i międzynarodowych organizacji działających na rzecz praw człowieka, pomocy humanitarnej i rozwoju w związku z Konferencją ds. Odbudowy Ukrainy 2026, Gdańsk

ODBUDOWA ZACZYNA SIĘ OD LUDZI:

Integracja polityki powrotów z ukierunkowaną na człowieka polityką odbudowy i ochrony Ukrainy, opartą na prawach człowieka oraz spójności społecznej na rzecz ludności dotkniętej wojną.

Odbudowa Ukrainy zaczyna się od ludzi – od ochrony praw człowieka, godności i dobrostanu osób dotkniętych pełnoskalową wojną w Ukrainie.

Polityka powrotów powinna stać się częścią szerszej strategii odbudowy i ochrony, która umożliwi ludności dotkniętej wojną odbudowę kapitału ludzkiego dzięki bezpieczeństwu prawnemu, dostępowi do rynku pracy, usług społecznych oraz pomocy socjalnej. Takie podejście pozwoli osobom zainteresowanym powrotem podejmować świadome decyzje o swojej przyszłości, jednocześnie wzmacniając spójność społeczną i odporność lokalnych społeczności.

Dwanaście lat wojny w Ukrainie, w tym ponad cztery lata pełnoskalowej inwazji, spowodowało głębokie i skumulowane skutki humanitarne dla ludności cywilnej. Trwające działania wojenne, nieustające ataki na infrastrukturę krytyczną

niezbędną dla życia i dobrostanu ludności cywilnej, jak również utrzymująca się okupacja niemal jednej piątej terytorium Ukrainy nadal wpływają na dynamikę mobilności ludności, wzorce przymusowych przemieszczeń oraz możliwości i perspektywy powrotu. Pod koniec kwietnia 2026 roku na całym świecie odnotowano około 5,8 miliona uchodźców z Ukrainy. W UE 4,4 miliona osób, które wyjechały z Ukrainy, pozostawało objętych ochroną tymczasową, z największą populacją w Niemczech (1,3 miliona), Polsce (1 milion) i Czechach (0,4 miliona). Obecne unijne ramy ochrony obowiązują do 4 marca 2027 roku. Jednocześnie szacuje się, że od lutego 2022 roku około 1,4 miliona ukraińskich uchodźców wróciło i przebywało w kraju przez co najmniej trzy miesiące.

Demograficzne i gospodarcze konsekwencje wojny są ogromne. PKB Ukrainy spadło o 29,1% w 2022 roku, a gospodarka pozostaje znacznie poniżej poziomu sprzed pełnoskalowej inwazji. Potrzeby w zakresie odbudowy szacuje się obecnie na prawie 588 miliardów dolarów. Rynek pracy w Ukrainie charakteryzuje się coraz wyraźniejszym wojennym paradoksem: strukturalne bezrobocie współlistnieje tam z poważnymi niedoborami kadrowymi oraz brakiem odpowiednich kwalifikacji. Szacuje się, że w ciągu najbliższej dekady deficyt zasobów ludzkich osiągnie poziom 4,5 miliona osób. Przesiedlenia stały się nie tylko wyzwaniem w obszarze ochrony praw człowieka, ale również kluczowym czynnikiem strukturalnym kształtującym potencjał odbudowy Ukrainy.

Wygaszanie ochrony tymczasowej stanowi poważne wyzwanie prawne, ochronne i koordynacyjne dla instytucji unijnych, państw członkowskich UE i rządu Ukrainy. Dla wielu Ukraińców za granicą sama perspektywa zakończenia ochrony tymczasowej stwarza już niepewność prawną i zakłócenia w dostępie do praw, usług i wsparcia społecznego, co może podważyć warunki dobrowolnego i świadomego powrotu. W związku z tym, że unijny system ochrony tymczasowej będzie wymagał kontrolowanego procesu transformacji, niezbędne jest przejrzyste i uwzględniające prawa człowieka podejście, obejmujące okresy przejściowe i dostępne ścieżki do alternatywnych statusów pobytowych. Zabezpieczenia te są niezbędne, aby nie dopuścić do pogłębienia nacisku na systemy azytowe, wyzysku i pogarszania sytuacji grup wrażliwych.

Odrębna ścieżka polityczna dla Ukraińców za granicą opracowana przez rząd Ukrainy może doprowadzić do pogłębienia się podziałów między społecznością lokalną a osobami powracającymi, wewnątrznie przesiedlonymi, mieszkańcami tymczasowo okupowanych terytoriów i innymi grupami dotkniętymi wojną. W marcu, kwietniu i czerwcu 2026 roku rząd Ukrainy we współpracy z partnerskimi państwami członkowskimi UE uruchomił tzw. „Unity Hubs” w Pradze, Berlinie i Sztokholmie. Huby te stanowią część powstającej infrastruktury instytucjonalnej, której celem jest utrzymywanie więzi z Ukraińcami przebywającymi za granicą, dostarczanie informacji oraz wspieranie świadomego podejmowania decyzji dotyczących ich dalszego pobytu, zaangażowania na rzecz Ukrainy lub ewentualnego powrotu. Jednocześnie Rząd Ukrainy opracowuje Plan Działań na lata 2026–2027 w odpowiedzi na wyzwania związane z ewentualnym zakończeniem obowiązywania ochrony tymczasowej dla obywateli Ukrainy w Unii Europejskiej. Inicjatywy te powinny być zsynchronizowane z krajową polityką w obszarze mieszkalnictwa, rynku pracy, demografii, rozwoju regionalnego oraz wewnętrznych przesiedleń, a także włączone w szerszy ekosystem odbudowy i ochrony praw człowieka. System

powinien unikać dublowania działań pomocowych, zapewniając spójne wsparcie oparte na rzeczywistych potrzebach, uwzględniające specyfikę konfliktu oraz traumy, a także oparte na szacunku dla różnorodnych doświadczeń wojennych i migracyjnych. Rozwój Sieci „Unity Hubs” dla Ukraińców powinien opierać się na ujednoliconym modelu operacyjnym. Zagwarantuje to stałą jakość usług oraz efektywne kierowanie beneficjentów do instytucji, samorządów i organizacji społeczeństwa obywatelskiego – będących dostawcami usług – zarówno w Ukrainie, jak i w państwach przyjmujących. Poza dostarczaniem informacji o powrotach, huby te powinny wspierać odbudowę kapitału ludzkiego, integrację gospodarczą oraz długoterminowe zaangażowanie na rzecz kraju.

Skuteczna polityka powrotów i reintegracji wymaga spójnego systemu danych, który odzwierciedla dynamikę przyjazdów z zagranicy, ewoluujące potrzeby społeczno-gospodarcze ludności oraz efekty reintegracji. Obecnie potrzebna jest jasna definicja prawna oraz kryteria dla pojęć „osoby powracającej” i „reintegracji”, aby wesprzeć projektowanie polityki publicznej, świadczenie usług oraz włączenie polityki powrotów w szersze ramy ochrony ludności dotkniętej skutkami wojny. Rząd Ukrainy, we współpracy z państwami członkowskimi UE, powinien ustanowić krajowy system monitorowania oparty na prawach człowieka w celu śledzenia zamiarów powrotu, ich rzeczywistej dynamiki i wiążących się z tym potrzeb, lokalnych zdolności świadczenia usług oraz efektów reintegracji w różnych grupach dotkniętych przesiedleniami. Mogłoby to ułatwić lepsze dopasowanie zamiarów powrotu i profili zawodowych ludności do popytu na rynku pracy, dostępnych usług oraz rzeczywistych możliwości hromad (wspólnot terytorialnych) w zakresie zapewniania długoterminowego wsparcia reintegracyjnego.

Polityka powrotów zakończy się niepowodzeniem, jeśli skupi się wyłącznie na fakcie przemieszczenia z powrotem do Ukrainy, zamiast na tworzeniu warunków, które sprawią, że powrót i reintegracja będą bezpieczne, wykonalne i trwałe. Zamiary powrotu stają się coraz bardziej złożone i są kształtowane zarówno przez czynniki bezpieczeństwa, jak i społeczno-gospodarcze. Do kluczowych czynników należą: dostęp do przystępnych cenowo mieszkań, wystarczający dochód, rzeczywiste możliwości zatrudnienia, jasne i przewidywalne procedury administracyjne, dostęp do opieki medycznej, usług społecznych i opiekuńczych dla rodzin, pomocy prawnej, wsparcia psychologicznego oraz edukacji. Równie ważne są spójność społeczna, akceptacja ze strony społeczności oraz pełne włączenie w lokalne życie.

Decyzje o powrocie zależą od rzetelnych informacji i kompleksowego wsparcia na każdym etapie. Muszą być one dostępne na całej ścieżce przemieszczenia – od pobytu za granicą, poprzez plan i podjęcie decyzji o powrocie, a także po przyjeździe do Ukrainy. Na poziomie lokalnym sprawne funkcjonowanie usług i dostosowane wsparcie reintegracyjne są niezbędne dla trwałego powrotu. Dlatego też profil przemieszczonych Ukraińców powinien być centralnym punktem odniesienia przy projektowaniu polityki powrotów i odbudowy. Uchodźcy z Ukrainy to w przeważającej mierze kobiety i dzieci, osoby wysoko wykształcone i aktywne zawodowo, posiadające znaczne doświadczenie zawodowe, kwalifikacje, potencjał przedsiębiorczy, sieci transnarodowe oraz kompetencje językowe wzmocnione przez przesiedlenie. Skoordynowane podejście do powrotów powinno zapewniać zintegrowaną, opartą na potrzebach i zindywidualizowaną ścieżkę reintegracji, która

odpowiada na szczególne uwarunkowania życiowe jednostek. Powinno być ono zaprojektowane tak, aby eliminować bariery prawne, społeczne, administracyjne oraz te na rynku pracy. Równolegle Ukraina powinna zapewnić uznanie i uruchomienie doświadczenia zawodowego, umiejętności i sieci kontaktów rozwiniętych za granicą, przekształcając je w zasób na rzecz odbudowy i przyszłego rozwoju. Polityka powrotów rodzi szczególne wyzwania dla osób o złożonych potrzebach zdrowotnych, psychospołecznych, opiekuńczych lub związanych z niepełnosprawnością. W przypadku tych grup reintegracja zależy od ciągłości zapewnionego wsparcia, gwarancji prawnych oraz dostępu do wyspecjalizowanych usług w Ukrainie. Warunki te są niezbędne, aby zapobiec presji do ponownego wyjazdu, zanim możliwa będzie bezpieczna i godna reintegracja. Szacuje się, że w 2026 roku 10,8 miliona osób w Ukrainie wymaga pomocy humanitarnej. Jednocześnie ponad 10,7 miliona osób w Ukrainie zarejestrowano jako żyjące w trudnych warunkach życiowych, a tym samym zależne od systemu pomocy społecznej.

W przypadku osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób z poważnymi schorzeniami, rodzin i dzieci – w tym małoletnich bez opieki, osób z doświadczeniem przemocy, osób z traumami wojennymi, w tym weteranów i ich rodzin oraz innych grup wrażliwych – powrót wymaga specjalistycznego wsparcia. Powinien być on rozważany wyłącznie tam, gdzie można zapewnić ciągłość opieki. Ukraińskie systemy ochrony społecznej, opieki zdrowotnej, rehabilitacji i opieki środowiskowej muszą być w stanie zapewnić godne, zindywidualizowane i trwałe wsparcie reintegracyjne. Dostęp do wsparcia i usług za granicą powinien zostać utrzymany dla tych osób, które nie mogą powrócić bezpiecznie i z godnością w obecnych warunkach. Ścieżki powrotu muszą być również powiązane z rzeczywistymi możliwościami ukraińskich hromad i systemów świadczenia usług w zakresie zapewniania wysokiej jakości opieki, ochrony i wsparcia reintegracyjnego.

UE, jej państwa członkowskie, partnerzy międzynarodowi oraz donatorzy powinni wspierać Ukrainę i jej hromady poprzez przewidywalne finansowanie, pomoc techniczną oraz budowanie potencjału instytucjonalnego. Wsparcie to powinno pomóc w rozwoju zintegrowanego ekosystemu usług medycznych, społecznych, rehabilitacyjnych, psychospołecznych i środowiskowych. Taki ekosystem musi odpowiadać na potrzeby wszystkich osób dotkniętych wojną, niezależnie od miejsca ich przemieszczenia czy profilu wrażliwości. Jednocześnie organizacje społeczeństwa obywatelskiego zgromadziły ponad dwunastoletnie bezpośrednie doświadczenie w pracy ze społecznościami dotkniętymi wojną. Ewolowały one z podmiotów reagowania kryzysowego w profesjonalnych dostawców wysokiej jakości usług społecznych, prawnych, rehabilitacyjnych, psychospołecznych i środowiskowych. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego w Ukrainie oraz w krajach przyjmujących, zaangażowane w reagowanie na przesiedlenia i wsparcie reintegracyjne, powinny zostać uznane i wspierane jako integralna część tego ekosystemu.

Na tym tle powrót musi zostać zdefiniowany przez wszystkich aktorów jako element szerszego programu ochrony, reintegracji i odbudowy. Polityka powrotów nie powinna być projektowana jako odrębna polityka służąca „sprowadzaniu lub wypychaniu ludzi z powrotem” ani jako wąska reakcja na ewentualne zakończenie ochrony tymczasowej. Powinna być osadzona w szerszych krajowych i europejskich ramach politycznych, mających na celu ochronę i przywrócenie praw wszystkich osób dotkniętych trwającą wojną, przy jednoczesnym wzmocnieniu kapitału ludzkiego jako fundamentu odbudowy, długoterminowego rozwoju i globalnego bezpieczeństwa. Strategia „Odbudowy w sposób lepszy” (Building Back Better)

wymaga odbudowy systemów, które umożliwiają ludziom życie w bezpieczeństwie, z godnością, inkluzją i znaczącym uczestnictwem w życiu społeczności.

Niezbędne jest oparcie polityki powrotów na spójności społecznej i sprawiedliwości inkluzywnej, aby zapobiec napięciom lub rywalizacji między różnymi grupami dotkniętymi wojną. Obywatele Ukrainy powracający z zagranicy nie powinni być traktowani jako odrębna grupa, oderwana od potrzeb reszty ludności dotkniętej wojną, w szczególności dlatego, że przesiedlenie często nakłada się na inne czynniki wrażliwości. Wsparcie powinno opierać się na prawach, potrzebach, podatności na zagrożenia, doznanych szkodach oraz rzeczywistych możliwościach hromad, a nie na sztywnych kategoriach, które mogą generować niesprawiedliwość lub podważać zaufanie. Przywracanie praw, odbudowa społeczności i utrzymanie spójności społecznej w obliczu wojny to strategiczne imperatywy dla stabilności regionalnej, bezpieczeństwa europejskiego, odporności na zagrożenia geopolityczne oraz obrony międzynarodowego porządku opartego na zasadach.

W związku z tym wzywamy wszystkie zaangażowane podmioty do podjęcia skoordynowanego zobowiązania na rzecz przełożenia tych zasad na konkretne środki prawne, instytucjonalne i finansowe, które będą chronić ludność dotkniętą skutkami wojny oraz jej prawo do wyboru, zabezpieczą dostęp do praw i usług, a także zapewnią, że reintegracja w Ukrainie będzie bezpieczna, godna i trwała.

Wzywamy Unię Europejską do ustanowienia skoordynowanych i opartych na prawach człowieka ram dla przejścia od ochrony tymczasowej do alternatywnych statusów pobytowych w całej Unii, w tym poprzez ujednoliczoną strukturę przejściową zapewniającą dostępne informacje, ciągłość praw i wsparcia oraz zabezpieczenia przed niepewnością prawną.

Wzywamy państwa członkowskie UE do zapewnienia przewidywalnych i opartych na prawach człowieka ram przejściowych od ochrony tymczasowej do alternatywnych statusów pobytowych. Ramy te powinny zapobiegać niepewności prawnej i zakłóceniom w dostępie do wsparcia poprzez zachowanie statusu prawnego, zapewnienie dostępu do podstawowych usług, zapewnienie jasnych ścieżek do długoterminowego pobytu i umożliwienie krótkoterminowych wizyt w Ukrainie bez utraty statusu. Dodatkowe zabezpieczenia są potrzebne dla osób o podwyższonym ryzyku ochrony i potrzebach opiekuńczych.

Wzywamy Rząd Ukrainy do uznania powrotów i reintegracji za strategiczne wymiary odbudowy kapitału ludzkiego, włączając je do krajowych polityk odbudowy, ochrony ludności dotkniętej wojną, mieszkalnictwa, ochrony socjalnej, zatrudnienia, demografii, rozwoju regionalnego i integracji z UE. Należy zapobiegać konkurencji lub niesprawiedliwości między osobami powracającymi, wewnątrznie przesiedlonymi i innymi grupami dotkniętymi wojną oraz powiązać politykę powrotów ze spójnością społeczną, jednością narodową i długoterminowym zaangażowaniem Ukraińców za granicą.

Wzywamy organizacje międzynarodowe, darczyńców i partnerów rozwojowych do zapewnienia elastycznego, strukturalnego, wieloletniego i zlokalizowanego finansowania, pomocy technicznej i budowania zdolności instytucjonalnych dla społeczności terytorialnych. Inwestycje te powinny wzmacniać zintegrowane systemy usług zdrowotnych, społecznych, rehabilitacyjnych, psychospołecznych i społecznościowych, umożliwiać programy powrotów i reintegracji oparte na dowodach oraz priorytetowo traktować mieszkalnictwo, przekwalifikowanie, przedsiębiorczość i spójność społeczną.

Wzywamy hromady ukraińskie i samorządy państw członkowskich UE do wzmocnienia praktycznej współpracy międzygminnej w zakresie powrotów i

reintegracji poprzez mapowanie usług lokalnych, profilowanie społeczności i wymianę wiedzy technicznej, a także do dzielenia się doświadczeniami w zakresie rozwoju regionalnego i wspierania integracji Ukrainy z UE na poziomie lokalnym.

Wzywamy sektor prywatny, środowisko biznesowe, pracodawców i instytucje finansowe w Ukrainie i w całej Europie do wspierania odbudowy kapitału ludzkiego Ukrainy poprzez opracowywanie opartych na dowodach rozwiązań dotyczących rynku pracy i mieszkalnictwa, w tym mapowania umiejętności, dopasowywania miejsc pracy, uznawania doświadczenia zdobytego za granicą, programów wsparcia przedsiębiorczości, ukierunkowanego przekwalifikowania, inwestycji w lokalne gospodarki oraz partnerstw publiczno-prywatnych.

Wzywamy wszystkich podmiotów do uznania ukraińskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego za równych partnerów strategicznych w polityce odbudowy, ochrony i reintegracji oraz do zapewnienia ich znaczącego uczestnictwa w podejmowaniu decyzji, projektowaniu programów, wdrażaniu i monitorowaniu, wspieranego przez przewidywalne, bezpośrednie i elastyczne finansowanie.

Odbudowa zaczyna się od ludzi i może być trwała tylko wtedy, gdy chroni prawa człowieka, wzmacnia społeczność i umożliwia ludziom podejmowanie prawdziwych, świadomych i godnych decyzji dotyczących ich życia. Jest to kluczowe dla odbudowy Ukrainy, bezpieczeństwa Europy i obrony demokratycznej przyszłości.

Sygnatariusze stanowiska:

Right to Protection

Biuro Reprezentacyjne Right to Protection w Polsce

NGO Donbas SOS

Centrum Praw Człowieka ZMINA

Krymska Grupa Praw Człowieka

Holding obywatelski "GRUPA WPŁYWU"

CF Stabilization Support Services

CF EAST SOS

Crisis Insight

People in Need

International Charity Foundation «Caritas Ukraine»